

ผลของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านนิทาน ของผู้ปกครองเด็กวัยหัดเดิน

Effects of Parent Training Program on Story Reading in Promoting Toddler Language Development

วิศนีย์ บุญหมั่น*¹ ไปยดา วิรุศมี² นาฏอนงค์ แฝงพงษ์¹

Wisanee Boonmun*¹ Paiyada Wirutsamee² Natanong Faengphong¹

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อุบลราชธานี ประเทศไทย 34190

¹Faculty of Nursing, Ubonratchathani University, Ubonratchathani, Thailand 34190

²ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี ประเทศไทย 34190

²Regional Health Promotion Center 10 Ubonratchathani, Thailand 34190

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านนิทานของผู้ปกครอง โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของเด็กอายุ 2-3 ปีจำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 32 และกลุ่มควบคุม 32 คน เครื่องมือประกอบด้วยโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านนิทานและแบบสอบถามด้านทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานของสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรมของผู้ปกครองในการอ่านนิทานในเด็ก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา, chi-square, independent t-test, Mann-Whitney U test และ Generalized Estimating Equations (GEE)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมในการอ่านนิทานหลังทดลองและติดตามผล 1 เดือน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ หลังทดลองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และติดตามผล 1 เดือน พบว่า ค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถ และความตั้งใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะว่า บุคลากรด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สามารถนำโปรแกรมนี้ไปใช้ในการส่งเสริมบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กโดยการอ่านนิทาน

คำสำคัญ: การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา, การอ่านนิทาน, ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

Abstract

This quasi-experimental research aimed to study the effects of a parent training program on story reading in promoting toddler language development based on Theory of Planned Behavior. The participants consisted of 64 parents of children aged 2-3 years, divided into the experimental group (32 participants) and the control group (32 participants). The research instruments included the program and questionnaires assessing parents' attitudes, subjective norms, perceived behavioral control, intention and behaviors. Data were

Corresponding Author: *E-mail: vitsanee.b@ubu.ac.th

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

The research funding from Reading Culture Promotion Program Thai Health Promotion Foundation

วันที่รับ (Received) 22 ก.พ. 2568 วันที่แก้ไขเสร็จ (Revised) 21 เม.ย. 2568 วันที่ตอบรับ (Accepted) 2 พ.ค. 2568

analyzed using descriptive statistics, chi-square, independent t-test, Mann-Whitney U test, and Generalized Estimating Equations (GEE).

The results revealed that the experimental group had a statistically significant increase in the mean scores of story reading behaviors after the intervention and at the one-month follow-up ($p < .05$). The mean scores of attitudes, subjective norms, perceived behavioral control, and intention showed a statistically significant increase after the intervention ($p < .05$). At the one-month follow-up, perceived behavioral control and intention remained significantly increased ($p < .05$). Healthcare professionals involved in promoting child development can use this program to support parents' roles in enhancing children's language development through story reading.

Keywords: Promoting Language Development, Story Reading, Theory of Planned Behaviors

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญ มีการเจริญเติบโตและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เป็นช่วงเวลาสำคัญของการสร้างรากฐานชีวิตและจิตใจของมนุษย์ นอกจากร่างกายจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว สมรรถของเด็กจะเจริญเติบโตสูงสุดในช่วงวัยนี้¹ ปัจจุบันเด็กอยู่ในสังคมที่เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น รูปแบบของการใช้สื่อผ่านจอมีความหลากหลายและเข้าถึงง่าย ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเลี้ยงดูและการพัฒนาการของเด็กโดยเฉพาะพัฒนาการด้านภาษา²

จากการสำรวจพัฒนาการเด็กปี 2562-2566 เด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในเขตสุขภาพที่ 10 ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ พบว่า ปี 2562 เด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 58 ในเด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน พบพัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 60 โดยเฉพาะพัฒนาการด้านภาษา ในเด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน มีพัฒนาการด้านการเข้าใจและการใช้ภาษาสงสัยล่าช้าร้อยละ 33.8 และ ร้อยละ 44.7 ตามลำดับ ในเด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน พัฒนาการด้านเข้าใจภาษาสงสัยล่าช้า ร้อยละ 44.8³ และในปี 2564 พบว่า เด็กมีพัฒนาการภาพรวมสงสัยล่าช้าร้อยละ 41.2 พัฒนาการด้านการเข้าใจและการใช้ภาษามากที่สุด ร้อยละ 28.4⁴ จากการศึกษาการรับรู้การเข้าถึงบริการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองเด็กที่มีพัฒนาการไม่สมวัย ในเขตสุขภาพที่ 10 พบว่า ผู้ปกครองได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กไม่เพียงพอ⁵ จากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย⁶ พบว่า พัฒนาการของเด็กด้านสติปัญญาและภาษาต่ำที่สุด ประมาณร้อยละ 60 ผลการวิเคราะห์พบว่า การที่ผู้ปกครองเล่านิทาน อ่านหนังสือ

หรือให้เด็กดูสมุดภาพ มีผลต่อพัฒนาการเด็กที่สมวัยมากขึ้นร้อยละ 28⁶

การอ่านนิทานมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก⁷ สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา เพราะทำให้ผู้ปกครองและเด็กมีปฏิสัมพันธ์กัน ส่งเสริมการสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ในเด็ก⁸ จากการศึกษาพบว่า เด็กอายุ 2-4 ปี มากกว่าร้อยละ 70 ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และมากกว่าร้อยละ 40 ใช้ระยะเวลา 1-2 ชั่วโมงต่อวัน⁹ พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กอายุ 2-5 ปี ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อ่านนิทานให้เด็กฟังทุกวัน⁹ ครอบครัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีเด็กอายุ 2-4 ปี มีหนังสือสำหรับเด็กจำนวนน้อยที่สุด โดยมีหนังสือนิทานอย่างน้อย 3 เล่มต่อครอบครัวร้อยละ 22.80⁹ ผู้เลี้ยงดูเด็กสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านนิทาน เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาได้เป็นอย่างดี^{9,10} ดังนั้น การอ่านนิทานจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก

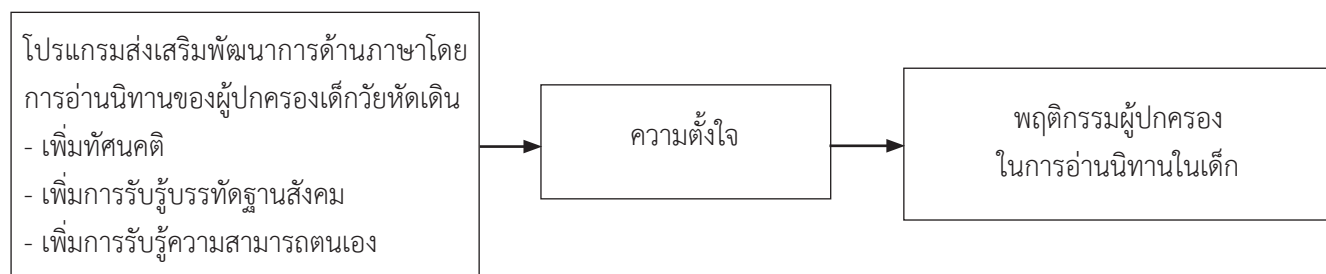
ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) เป็นที่ยอมรับและนำมาใช้กันมากในการสร้างและปรับพฤติกรรมของบุคคล^{2,11} โดยอธิบายว่า การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใด มาจากความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งความตั้งใจมาจากความคิดของบุคคล คือ ทศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานของสังคมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนั้น¹⁰ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ จึงนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านของผู้ปกครองเด็กวัยหัดเดิน โดยมีกิจกรรมเพิ่มทัศนคติ เพิ่มการรับรู้บรรทัดฐาน

ของสังคม เพิ่มการรับรู้ความสามารถ เสริมสร้างความตั้งใจ และเพิ่มพฤติกรรมของผู้ปกครองในส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านนิทานในเด็ก

จากการสอบถามครูผู้ดูแลเด็ก ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลคำขวาง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เด็กบางส่วนมีพัฒนาการด้านภาษาไม่สมวัย เนื่องจากช่วงที่มีการแพร่ระบาดของ COVID-19 เด็กอยู่กับสื่อหน้าจอเพิ่มมากขึ้น ผู้ปกครองอ่านนิทานไม่ถูกวิธี ครูผู้ดูแลเด็กได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านของผู้ปกครองเด็กวัยหัดเดินตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มทัศนคติ สร้างการรับรู้บรรทัดฐานของสังคม เพิ่มความสามารถ เสริมสร้างความตั้งใจ และเพิ่มพฤติกรรมของผู้ปกครองในส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านนิทานในเด็กวัยหัดเดิน เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาสมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานของสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาเด็กโดยการอ่านนิทานของผู้ปกครองในกลุ่มทดลอง ก่อนทดลอง หลังทดลองและติดตามผล 1 เดือนหลังการทดลอง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานของสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาเด็กของผู้ปกครองโดยการอ่านนิทาน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) ศึกษาแบบ 2 กลุ่ม คือกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีการวัดซ้ำ 3 ครั้ง (ก่อนทดลอง, หลังทดลอง

ควบคุม ก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล 1 เดือนหลังการทดลอง

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานของสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาเด็กโดยการอ่านนิทานของผู้ปกครองในกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล 1 เดือนสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. คะแนนเฉลี่ยทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานของสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาเด็กของผู้ปกครองโดยการอ่านนิทาน หลังการทดลอง และติดตามผล 1 เดือน กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน¹² เป็นกรอบแนวคิดในการจัดโปรแกรม โดยอธิบายว่า การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใด มาจากความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ความตั้งใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น มาจากความคิดของบุคคล คือ ทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานของสังคมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนั้น¹² ซึ่งโปรแกรมประกอบด้วย กิจกรรมเพิ่มทัศนคติ เพิ่มการรับรู้บรรทัดฐานของสังคม เพิ่มการรับรู้ความสามารถ เสริมสร้างความตั้งใจ และเพิ่มพฤติกรรมของผู้ปกครองในส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านนิทานในเด็ก

และติดตามผล 1 เดือนหลังการทดลอง) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านนิทานของผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ปกครองเด็กอายุ 2-3 ปี ที่มารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยผู้ปกครองเด็กที่รับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำขวางเป็นกลุ่มทดลอง (experimental group) และผู้ปกครองเด็กที่รับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลโพธิ์ใหญ่เป็นกลุ่มควบคุม (control group) ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสองแห่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ (Power analysis) โดยใช้อำนาจการทดสอบที่ระดับ .80 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = .05$ วัดซ้ำจำนวน 3 ครั้ง ค่าขนาดค่าอิทธิพลจากการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน⁷ ค่า effect size (d) = 0.317 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 29 คนต่อกลุ่ม และป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10%² จึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 32 คนต่อกลุ่ม จากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Sample random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่แทนที่ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 32 คน และกลุ่มควบคุม 32 คน รวมทั้งสิ้นมีผู้ร่วมวิจัยจำนวน 64 คน

เกณฑ์การคัดเข้า คือ 1) ผู้ปกครองเด็ก อายุ 2-3 ปี โดยเด็กมีพัฒนาการสมวัย อาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับเด็กและมีหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูเด็กไม่น้อยกว่า 6 เดือน 2) สามารถอ่าน เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้ 3) มีความสนใจและยินดีตอบแบบสอบถามและเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนเกณฑ์การคัดออก คือ เข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าร้อยละ 80 และย้ายภูมิลำเนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. โปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการอ่านนิทานของผู้ปกครองเด็กวัยหัดเดิน

พัฒนาโดยผู้วิจัย จัดกิจกรรมทั้งหมด 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 กิจกรรมประกอบด้วยการบรรยาย การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถาม การวิเคราะห์สถานการณ์ (รายกลุ่ม) และกิจกรรมครั้งที่ 2 เพิ่มความสามารถรายบุคคล (รายบุคคล) โดยมีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

ครั้งที่ 1 กิจกรรม “พัฒนาการภาษาสมวัย สร้างได้ด้วยนิทาน” วัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มทัศนคติ สร้างการรับรู้ บรรทัดฐานของสังคม เพิ่มความสามารถ เสริมสร้างความตั้งใจ

และเพิ่มพฤติกรรมของผู้ปกครองในอ่านนิทานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาในเด็ก ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 1: เพิ่มทัศนคติ อภิปรายกลุ่มและนำเสนอเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก ผลกระทบจากการใช้สื่อจอไอของเด็กระยะของนิทานกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก

กิจกรรมที่ 2: สร้างการรับรู้บรรทัดฐานของสังคม อภิปรายโจทย์สถานการณ์เกี่ยวกับการอ่านนิทานในเด็ก บุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมของอ่านนิทานในเด็กของผู้ปกครอง วิธีการส่งเสริมการอ่านนิทานในเด็ก

กิจกรรมที่ 3: เพิ่มความสามารถในการแสดงพฤติกรรม อภิปรายและแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่กำหนดเกี่ยวกับวิธีการอ่านนิทานในเด็ก ผู้วิจัยสรุปเรื่องเทคนิคของการอ่านนิทานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก และแนวทางการใช้สื่อจอไอในเด็ก

กิจกรรมที่ 4: เสริมสร้างความตั้งใจ อภิปรายเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค สิ่งสนับสนุน และตั้งเป้าหมายในการอ่านนิทานในเด็ก ผู้ปกครองได้รับคู่มือผู้ดูแลเด็ก ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับนิทานกับพัฒนาการเด็ก ประโยชน์ของการอ่านนิทาน และเทคนิคการอ่านนิทานในเด็ก

ครั้งที่ 2 กิจกรรมเพิ่มความสามารถในการอ่านนิทานในเด็กของผู้ปกครอง โดยติดตามพฤติกรรมในการอ่านนิทานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาในเด็ก สอบถามปัญหา อุปสรรค และสิ่งสนับสนุนที่ทำให้ผู้ปกครองอ่านนิทานในเด็ก และให้คำแนะนำรายบุคคล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม 6 ส่วน พัฒนาโดยผู้วิจัย ดังนี้ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองและเด็ก 2) แบบสอบถามทัศนคติ ให้คะแนนเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ ข้อความเชิงบวก 10 ข้อ และข้อความเชิงลบ 2 ข้อ คะแนนสูงสุด 65 คะแนน และต่ำสุด 13 คะแนน 3) แบบสอบถามการรับรู้บรรทัดฐานสังคม ให้คะแนนเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ข้อ คะแนนสูงสุด 20 คะแนน และต่ำสุด 4 คะแนน 4) แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถ ให้คะแนนเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ คะแนนสูงสุด 55 คะแนน และต่ำสุด 11 คะแนน 5) แบบสอบถามความตั้งใจ ให้คะแนนเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ข้อ คะแนนสูงสุด 5 คะแนน และต่ำสุด 1 คะแนน และ 6) แบบสอบถามพฤติกรรม ให้คะแนนเป็นมาตราประมาณค่า

4 ระดับ จำนวน 12 ข้อ ข้อความเชิงบวก 10 ข้อ และข้อความเชิงลบ 2 ข้อ คะแนนสูงสุด 48 คะแนน และต่ำสุด 12 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย กุมารแพทย์ ด้านพัฒนาการเด็ก อาจารย์พยาบาลด้านการพยาบาลเด็ก และอาจารย์พยาบาลด้านจิตวิทยาพัฒนาการ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แบบสอบถามทัศนคติ มีค่า IOC = 0.91 แบบสอบถามการรับรู้บรรทัดฐานสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรม มีค่า IOC = 1.00 หลังได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) ในผู้ปกครองที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยแบบสอบถามทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานสังคม การรับรู้ความสามารถ และพฤติกรรม มีค่าเท่ากับ 0.87, 0.96, 0.97, และ 0.89 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี หมายเลขใบรับรอง UBU-REC-24/2567 ลงวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2566 ผู้วิจัยคำนึงถึงหลักจริยธรรมการวิจัย การเคารพสิทธิส่วนบุคคล และพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง การปกปิดความลับ หากไม่ต้องการเข้าร่วมการวิจัย สามารถยุติได้โดยไม่ต้องแจ้งผู้วิจัย และในการเขียนรายงานการวิจัยจะเปิดเผยข้อมูลตามความเป็นจริงในภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และความแตกต่างของข้อมูลทั่วไประหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์โดยใช้สถิติ independent t-test และ Chi-square

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ การรับรู้ความสามารถ ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ independent t-test เมื่อมีการแจกแจงข้อมูลเป็นแบบปกติ และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้บรรทัดฐานสังคม ความตั้งใจ และพฤติกรรม ด้วยสถิติ Mann-Whitney U test เมื่อมีการแจกแจงข้อมูลไม่เป็นแบบปกติ

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติการรับรู้บรรทัดฐานสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในแต่ละช่วงเวลา (ก่อนทดลอง, หลังทดลอง และติดตามผล 1 เดือน หลังการทดลอง) โดยใช้สถิติ Generalized Estimating Equations (GEE)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นมารดา กลุ่มทดลอง ร้อยละ 68.80 และกลุ่มควบคุม ร้อยละ 62.50 รองลงมา คือ ย่าหรือยาย กลุ่มทดลอง ร้อยละ 31.20 และกลุ่มควบคุม ร้อยละ 37.50 อายุเฉลี่ยในกลุ่มทดลอง 39.91 ปี (SD = 13.77) และกลุ่มควบคุม 37.66 ปี (SD = 13.01) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มทดลอง ร้อยละ 56.30 และกลุ่มควบคุม ร้อยละ 65.60 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง กลุ่มทดลอง ร้อยละ 31.20 และกลุ่มควบคุม ร้อยละ 43.80 กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีลักษณะใกล้เคียงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานของสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานสังคม การรับรู้ ความสามารถ ความตั้งใจและพฤติกรรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง (n=64)

ตัวแปร	ก่อนทดลอง Mean (SD)	หลังการทดลอง Mean (SD)	B	SE	95%CI	p-value
ทัศนคติ						
กลุ่มควบคุม	52.13(3.74)	52.28(4.70)				
กลุ่มทดลอง	53.47 (3.47)	55.90(4.23)	2.28	1.03	.25, 4.31	.028*
การรับรู้บรรทัดฐานสังคม						
กลุ่มควบคุม	16.12 (1.76)	15.50(1.94)				
กลุ่มทดลอง	17.28 (2.61)	18.40(1.80)	1.75	.56	.66, 2.84	.002*
การรับรู้ความสามารถ						
กลุ่มควบคุม	40.94 (7.67)	42.59(4.93)				
กลุ่มทดลอง	43.34 (5.52)	48.50(5.96)	3.5	1.66	1.18, 6.82	.039*
ความตั้งใจ						
กลุ่มควบคุม	3.63 (1.16)	3.81(0.82)				
กลุ่มทดลอง	3.38 (0.84)	4.66(0.54)	1.09	.26	.59, 1.59	<.001*
พฤติกรรม						
กลุ่มควบคุม	34.19 (4.44)	34.81(4.20)				
กลุ่มทดลอง	35.50 (3.88)	42.13(4.24)	6.62	.60	5.44, 7.81	<.001*

* p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p< .05)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานสังคม การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ติดตามผล 1 เดือนหลังการทดลอง (n=64)

ตัวแปร	ก่อนทดลอง Mean (SD)	ติดตามผล 1 เดือน Mean (SD)	B	SE	95%CI	p-value
ทัศนคติ						
กลุ่มควบคุม	52.13(3.74)	52.12(3.74)				
กลุ่มทดลอง	53.47 (3.47)	54.25(3.84)	.78	.92	-1.01, 2.57	.391
การรับรู้บรรทัดฐานสังคม						
กลุ่มควบคุม	16.12 (1.76)	16.13(1.75)				
กลุ่มทดลอง	17.28 (2.61)	17.93(1.81)	.66	.49	-.32, 1.63	.185
การรับรู้ความสามารถ						
กลุ่มควบคุม	40.94 (7.67)	40.93(7.67)				
กลุ่มทดลอง	43.34 (5.52)	47.44(4.07)	4.09	1.05	2.03, 6.16	<.001*
ความตั้งใจ						
กลุ่มควบคุม	3.63 (1.16)	3.63(1.16)				
กลุ่มทดลอง	3.38 (0.84)	4.53(0.57)	1.16	.18	.87, 1.45	<.001*
พฤติกรรม						
กลุ่มควบคุม	34.19 (4.44)	34.43(4.34)				
กลุ่มทดลอง	35.50 (3.88)	42.16(4.33)	6.41	.81	4.82, 7.99	<.001*

* p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนทดลองและติดตามผล 1 เดือน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) คะแนนเฉลี่ยทัศนคติและการรับรู้บรรทัดฐานสังคม ก่อนทดลองและติดตามผล 1 เดือน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ การรับรู้บรรทัดฐานสังคม การรับรู้ความสามารถและความตั้งใจ หลังทดลองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และจากการติดตามผล 1 เดือน พบว่า คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถและความตั้งใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติและการรับรู้บรรทัดฐานสังคม พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองและติดตามผล 1 เดือน พบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

โปรแกรมนี้สามารถเพิ่มทัศนคติของผู้ปกครองในการอ่านนิทานในเด็กได้ เนื่องจากการอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับสถานการณ์พัฒนาการเด็ก ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการด้านภาษา ผลกระทบจากการใช้สื่อจอสี ประโยชน์ของนิทานกับพัฒนาการด้านภาษา สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า การที่บุคคลมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับทราบถึงผลดีหรือประโยชน์ของการกระทำนั้น สามารถเพิ่มทัศนคติได้^{2,11,13}

เมื่อวิเคราะห์ทัศนคติรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้ปกครองคิดว่านิทานทุกชนิดเหมาะสมสำหรับเด็ก จึงควรให้คำแนะนำในการเลือกนิทานให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย ในกิจกรรมสร้างการรับรู้บรรทัดฐานของสังคม ได้มีการอภิปรายถึงบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครอง ซึ่งบุคคลที่มีผลให้ผู้ปกครองอ่านนิทานส่วนใหญ่ คือ ครู สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ครูมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็ก² และข้อที่มีคะแนนระดับสูงแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทางสุขภาพ เช่น แพทย์ พยาบาล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยหลังการทดลอง พบว่า บุคลากรทางสุขภาพเป็นบุคคลที่มีผลต่อผู้ปกครองในการอ่านนิทานที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงควรส่งเสริมบทบาทของบุคลากรทางสุขภาพในการให้คำแนะนำผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดย

การอ่านนิทาน

การรับรู้ความสามารถในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ผู้ปกครองได้แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการอ่านนิทานในเด็ก อภิปรายร่วมกัน และได้รับความรู้เพิ่มเติมเรื่องวิธีการอ่านนิทาน และแนวทางการใช้สื่อจอสีในเด็ก ทำให้มีความมั่นใจในการอ่านนิทานเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า การเพิ่มความสามารถของบุคคลโดยการแสดงบทบาทสมมติ และมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสามารถเพิ่มความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นได้^{2,11}

การติดตามสอบถามปัญหา อุปสรรค และสิ่งสนับสนุนที่ทำให้ผู้ปกครองอ่านนิทานในเด็ก พบว่า ผู้ปกครองที่ได้เริ่มอ่านนิทานให้เด็กฟัง ส่งผลให้เด็กอยากอ่านนิทานด้วยตนเอง ผู้ปกครองบางส่วนไม่มีเวลาในการอ่านนิทานให้เด็กฟัง ผู้วิจัยจึงได้อธิบายความสำคัญของการใช้เวลาคุณภาพกับเด็กอ่านนิทานวันละ 5-10 นาทีต่อวัน สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาแก่เด็กได้ เพราะการอ่านนิทานทำให้ผู้ปกครองและเด็กมีปฏิสัมพันธ์กัน สร้างความผูกพัน ส่งเสริมการสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาสมองและสติปัญญาของเด็ก⁶

พฤติกรรมการอ่านนิทานของกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองและติดตามผล 1 เดือนเพิ่มขึ้น การที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการอ่านนิทานที่ถูกต้องอยู่ในระดับสูงหลังการทดลอง เนื่องจากการโปรแกรมนี้ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีกับการอ่านนิทาน สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่า การที่ผู้ปกครองมีความรู้ เห็นถึงประโยชน์ของการอ่านนิทานว่าสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาแก่เด็กได้ จึงมีพฤติกรรมการอ่านนิทานที่เพิ่มขึ้น^{7,14} การคล้อยตามบุคคลที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ มีกิจกรรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ และเพิ่มความตั้งใจที่จะอ่านนิทาน จึงส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านนิทานที่เพิ่มมากขึ้น เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาสมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

บุคลากรด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สามารถนำโปรแกรมนี้ไปใช้ในการส่งเสริมบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กโดยวิธีการอ่านนิทาน โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละครอบครัว และส่งเสริมให้เกิดความต่อเนื่องของพฤติกรรมการอ่านนิทานกับเด็ก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาติดตามความคงทนของพฤติกรรมการอ่านนิทานของผู้ปกครองและศึกษาติดตามพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
2. ควรจัดโปรแกรมส่งเสริมความรู้ของผู้ปกครองในการเลือกนิทานให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และวิธีการอ่านนิทานในเด็ก
3. ส่งเสริมบทบาทบุคลากรทางสุขภาพ เช่น พยาบาล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาในเด็กโดยการอ่านนิทาน

References

1. Ministry of Public Health. Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM). Bangkok: The war veterans organization of Thailand under royal patronage of his majesty the king; 2024. (in Thai)
2. Boonmun W, Phuphaibul R, Hongsanguansri S, Nookong A, & Chansatitporn N. A Program for Parents' Screen Time Reduction for Preschool Children: A Quasi-experimental Study. Pacific Rim International Journal of Nursing Research. 2023; 27(2): 368-80.
3. Pannaphop N. The Evaluation of Child Development Project on the Auspicious Occasion of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorns 5th Cycle Birthday Anniversary Regional Health in Regional Health Promotion Center 10. Ubonratchathani: Regional Health Promotion Center 10; 2020. (in Thai)
4. Chaichanasang T, Jantanam W, Hungspruek U, & Srisong P. Community Potential in Early Childhood Development: Participatory Action Research. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2021; 22(2): 451-9. (in Thai)
5. Sungsakul W, & Meenongwah J. Perception of Parents of Children with Suspected Developmental Delays Regarding an Access to Services for the Promotion of Early Childhood Development in 10th Public Health Region. Journal of Health and Nursing Education. 2022; 28(1): 1-18. (in Thai)
6. National Statistical Office of Thailand. Thailand Multiple Indicator Cluster Survey 2022 Report of 12 Selected Provinces in Thailand. Bangkok: National Statistical Office of Thailand; 2023. (in Thai)
7. Uaapisak K, Sakuldee N, & Thongpong D. The Effects of storytelling education programs to promote early childhood language development on the knowledge and storytelling behavior of the child caregivers who come to receive services at well child clinic of Health promotion center 7 Khon Kaen. Regional Health Promotion Center 7 Journal. 2021; 13(2): 37-54. (in Thai)
8. Roberts MY, Curtis PR, Sone BJ, & Hampton LH. Association of parent training with child Language development: A systematic review and meta-analysis. JAMA Pediatrics. 2019; 173(7): 671-80.
9. Machara S, Kokphai P, Kansin S, Suparatanagool S, & Sangsuwan D. Knowledge and Language Development Promoting Behaviors of Caregivers and Language Development for 2-5-Year-Old Children at Child Development Centers in Subdistrict Municipality Udon Thani Province. Regional Health Promotion Center 9 Journal. 2021; 15(38): 574-87. (in Thai)

10. Promma N, & Somjit P. Effectiveness of Storytelling Promoting Program for Three Generations Family with Development of Pre-school Children in Phayao Province. *Journal of Health Science of Thailand*. 2023; 32(6): 1092-102. (in Thai)
11. Bhusiri P, Phuphaibul R, Suwonnaroop N, & Viwatwongkasem C. Effects of parenting skills training program for aggressive behavior reduction among school-aged children: a quasi-experimental study. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research*. 2018; 22(4): 332-46.
12. Ajzen I. The theory of planned behavior. *Organizational behavior and human decision Process*; 1991; 50(2): 179-11.
13. Chokprajakchad M, Phuphaibul R, Sieving ER, & Phumonsakul S. Effectiveness of parent participation in a technology-based adolescent sexuality education program: a randomized control trial. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research*. 2020; 24(2): 219-32.
14. Thanachaibubparom T, Nookong A, & Rungamornrat S. Effects of a Health Literacy Enhancement Program on Language Development Promoting Behavior of Caregivers and Expressive Language Development of Children Aged 2 - 5 Years Old. *Journal of Health and Nursing Research*. 2024; 40(2): 14-24. (in Thai)